

Скриник М.В., Національна академія
внутрішніх справ;
Скриник Л.М., Інститут кримінально-
виконавчої служби

ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛЕКСИКИ ПРАВА У ВИЩОМУ ЮРИДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ В КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Викладання іноземної мови студентам у вузах України знаходиться у зоні уваги основних тенденцій розвитку сучасної вітчизняної освіти, яка є глобальним чинником міжнародного суспільного розвитку й інтеграції, що відображено у впровадженні указу президента [України № 641/2015 «Про оголошення 2016 року роком англійської мови в Україні»](#).

Сьогодні провідним завданням навчання іноземної мови є не просто навчити студентів користуватися нею як засобом спілкування, а використовувати іноземну мову в ситуаціях професійної діяльності. Професійне спілкування передбачає вільне володіння професійно-орієнтованою юридичною термінологією, навичками правильно і точно робити переклад, мати достатні знання для опрацювання англійської літератури за фахом. Тому питання вивчення термінологічної лексики було й залишається актуальним у сучасній методичній науці.

У різний час науковці І.М. Берман, К.Ф. Кусько, С.К. Фоломкіна, Ю.О. Семенчук, У.Ю. Жирик, Д.С. Лотте та інші досліджували різні аспекти викладання фахової лексики, застосування ефективних методів та новітніх методик у роботі з термінологією.

Під час роботи з термінологією виникає ряд лінгводидактичних проблем, які потрібно враховувати для адекватного засвоєння термінів. Зокрема, питання добору термінів; створення активного й пасивного запасу

термінологічних одиниць; визначення обсягу спеціального словника, необхідного для передачі конкретної фахової інформації.

Вивчення термінологічної лексики буде тим успішнішим та ефективнішим, чим краще зроблений відбір фахового матеріалу, який залучається до навчального процесу.

Відбираючи фахову лексику, слід враховувати: вікові особливості та інтелектуальний рівень студентів; обсяг термінологічної лексики повинен бути достатнім для забезпечення комунікативної діяльності студентів у межах тематики спілкування, визначеної програмою.

Одним з ефективних методичних прийомів навчання студентів термінологічної лексики є практика словотвору; семантизація термінів.

Для цього потрібно проводити аналіз словотворчих елементів термінів під час читання фахових текстів. Студентів потрібно ознайомлювати з найбільш уживаними суфіксами й префіксами. Знаючи їх, можна утворювати різні частини мови, що додають нового значення слову, або здогадатись про значення новотвору. Щоб семантизувати термін, необхідно дати його тлумачення в певному контексті.

Наприклад, знаючи значення терміна «sentence», студентам нескладно зрозуміти в контексті його додаткові значення: death sentence (вирок до страти), life sentence (довічне ув'язнення), prison sentence (термін ув'язнення), suspended sentence (умовний вирок) тощо.

Термінологи І.С. Квітко, В.М. Лейчик, Г.Г. Кабанцев наголошують, що контекст відіграє важливу роль у встановленні семантичної виразності терміна. І.М. Берман стверджував, що відповідність контексту вказує на правильність семантизації лексичних одиниць. Безперечним є той факт, що у відриві від контексту термінам властива багатоаспектність, у них з'являється багатозначність і синонімія. Ці чинники спричиняють труднощі для студентів під час семантизації термінів.

Серед способів семантизації термінів також виділяють:

- 1) підбір синонімів (hunishment - retribution, sentence, penance, penalty);
- 2) підбір антонімів (to accuse - to acquit);
- 3) ознайомлення з термінологічними словосполученнями, один з елементів яких є відомий або про значення якого можна здогадатися (to interrogate criminals, to accuse criminals);
- 4) розшифровування абrevіатур та акронімів (PC - (police constable), asap - (as soon as possible);

5) пояснення термінів англійською мовою: (robber - is a person who steals something from a person or place, especially by violence or threat;

6) переклад (якщо немає інших можливостей для семантизації термінів): (to commit to prison - ув'язнювати).

Процес вивчення фахової лексики можна поділити на три етапи:

1) подання й семантизація лексичних одиниць на рівні слова, словосполучення та надфразовому рівні;

2) автоматизація дій студентів з лексичним матеріалом на текстовому рівні;

3) автоматизація самостійного вживання термінів у ситуативно змодельованому мовленні.

Вивчення термінологічної лексики є необхідним складником у досягненні головної мети - використання англійської мови як засобу професійного спілкування.

Викладач повинен створити сприятливі передумови для свідомого засвоєння студентами іншомовної лексики як під час виконання найпростіших вправ фахового спрямування, так і під час використання навчальних комунікативних ситуацій завдяки дотриманню трьох основних етапів навчання термінологічної лексики.

Опрацюванню фахових автентичних матеріалів має передувати підготовка, у процесі якої студент навчається опрацьовувати оригінальну літературу й численні терміни свого фаху (загальнонаукові та вузькоспеціальні), скорочення тощо, а також використовувати інтернет-ресурси з метою збагачення знань як з іноземної мови, так і зі своєї майбутньої спеціальності.

Список використаних джерел

1. Берман И.М. Методика обучения английскому языку в неязыковых вузах / И.М. Берман. - М. : Высшая школа, 1970. - 230 с.

2. Квитко И.С. Терминоведческие проблемы редактирования / И.С. Квитко, В.М. Лейчик, Г.Г. Кабанцев. - Львов : Изд-во Львов. ун-та, 1986. - 150 с.

3. Ляховицкий М.В. Методика преподавания иностранных языков /М.В. Ляховицкий. - М. : Высшая школа, 1981. - 159 с.

4. Семенчук Ю.О. Вивчення термінологічної лексики у курсі ділової англійської мови / Ю.О. Семенчук // Іноземні мови. - 2003. - № 3. - С. 29-32.